

2149

На основу члана 7. став 2. Закона о порезу на емисије гасова са ефектом стаклене баште („Службени гласник РС”, број 109/25) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ**о условима, критеријумима и начину доделе средстава подстицаја за декарбонизацију и роковима и начину извештавања о коришћењу тих средстава****Члан 1.**

Овом уредбом ближе се уређују услови, критеријуми и начин доделе средстава подстицаја (у даљем тексту: подстицаји) из члана 7. став 1. Закона о порезу на емисије гасова са ефектом стаклене баште („Службени гласник РС”, број 109/25 – у даљем тексту: Закон), као и рокови и начин извештавања о коришћењу подстицаја.

Члан 2.

Подстицаји, у смислу ове уредбе, јесу неповратна новчана средства која се додељују из буџета Републике Србије, ради финансирања мера које ће допринети смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште или енергетској ефикасности индустријских активности корисника подстицаја.

Индустријске активности из става 1. овог члана су активности које се обављају у индустријским постројењима и које укључују производњу енергије, финалних производа или полупроизвода у оквиру индустријске производње.

Средства подстицаја се распоређују по пројектима у областима у складу са учешћем тих области у укупним емисијама гасова са ефектом стаклене баште у Републици Србији, при чему је одступање од такве расподеле дозвољено искључиво у случају недовољне расположивости пројеката који испуњавају прописане услове и потребан степен спремности за реализацију у појединим областима, у складу са јавним позивом.

Подстицајна средства по јавном позиву додељују се у висини одређеној јавним позивом, а највише до износа средстава планираних законом о буџету Републике Србије за те намене.

Подстицаји могу бити додељени за мере за које је подносиоцу захтева већ додељена друга државна помоћ у смислу кумулације у складу са прописима који уређују контролу државне помоћи.

Члан 3.

Износ подстицаја по појединачној мери не може прелазити најнижи неопходан износ за реализацију мере, нити максимални интензитет подстицаја утврђен овим чланом, а у сваком случају не може прелазити износ од 200 милиона евра, у динарској противвредности на дан објављивања јавног позива.

Максимални интензитет подстицаја по појединачној мери, изражен као удео у прихватљивим трошковима, износи највише:

- 1) 60% прихватљивих трошкова за мере које омогућавају употребу водоника или горива на бази водоника, под условом да најмање 40% укупне потрошње таквих горива код корисника чине горива произведена из обновљивих или других извора са ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште;
- 2) 45% прихватљивих трошкова за мере улагања у производњу енергије из обновљивих извора, складиштење енергије, мере флексибилне електрификације потрошње енергије, као и за инвестиције у опрему и постројења за хватање угљеника;
- 3) 35% прихватљивих трошкова за мере које омогућавају употребу горива са ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште, осим природног гаса;
- 4) 20% прихватљивих трошкова за мере улагања у производњу горива са ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште;
- 5) 30% прихватљивих трошкова за све друге мере које доприносе смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште или повећању енергетске ефикасности, а које нису обухваћене тач. 1–4. овог става.

Максимални интензитет подстицаја из става 2. овог члана увећава се:

- 1) за 10 процентних поена за кориснике који имају статус малог правног лица у складу са законом којим се уређује рачуноводство;
- 2) за 5 процентних поена за кориснике који имају статус средњег правног лица.

Прихватљивим трошковима, у смислу ове уредбе, сматрају се додатни трошкови инвестирања који су директно повезани са спровођењем мера које доводе до смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште или повећања енергетске ефикасности у односу на референтну ситуацију без спровођења мере, о чему се одлучује на основу документоване анализе.

Ближи начин утврђивања прихватљивих трошкова, референтне ситуације и примене максималног интензитета подстицаја из овог члана одређује се јавним позивом.

Подстицаји се не могу одобрити за улагања ради усаглашавања пословања корисника са правно обавезујућим стандардима важећим у тренутку подношења захтева за доделу подстицаја.

Подстицаји се могу одобрити само за улагања којима се постиже смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште или повећање енергетске ефикасности индустријских активности корисника подстицаја изнад нивоа који је корисник обавезан да постигне у складу са правно обавезујућим стандардима, а прихватљивим трошковима сматрају се само трошкови који су неопходни за постизање тог вишег нивоа.

Члан 4.

Независно од максималних интензитета подстицаја утврђених овом уредбом, Министарство заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) може, у оквиру одређеног јавног позива, одлучити да се максимални интензитет подстицаја по пројекту или мери одређује на основу резултата конкурентног поступка доделе подстицаја.

Конкурентни поступак из става 1. овог члана мора испуњавати следеће услове:

1) отвореност за све пројекте који испуњавају услове одређене шемом и јавним позивом, а који обезбеђују исти тип доприноса циљевима мере у погледу заштите животне средине, односно доприносе или смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште или повећању енергетске ефикасности;

2) технолошки специфичне посебне категорије у оквиру поступка намењене одређеним технологијама или решењима не могу се примењивати, осим уколико је то неопходно да би се избегло да технологије или решења са вишим трошковима, али и високим потенцијалом за декарбонизацију, буду фактички искључени из поступка;

3) горње границе понуда, у смислу ограничења максималног износа подстицаја који поједини понуђач може да затражи по јединици резултата или по пројекту, за поједине категорије могу се увести само ако су оправдане анализом која полази од упоредивих пројеката и процене разлике између њихових економских користи и трошкова, односно утврђивањем финансијског јаза који је неопходно покрити подстицајем.

Члан 5.

Подстицаји за мере које у потпуности или делимично зависе од употребе биогорива, биотечности, биогаса (укључујући биометан) или горива из биомасе могу се одобрити под условом да се у јавном позиву одреде критеријуми којима се обезбеђује да:

1) порекло сировина и начин производње ових горива доприносе смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште у односу на упоредиве фосилне изворе енергије;

2) производња и употреба ових горива не доводе до значајног нарушавања животне средине или неодрживог коришћења земљишта, шума и водних ресурса;

3) се избегава двоструко рачунање исте уштеде емисија гасова са ефектом стаклене баште.

Јавни позив из става 1. овог члана садржи минималне захтеве у погледу уштеде емисија гасова са ефектом стаклене баште у животном циклусу горива у односу на упоредиви фосилни енергент, као и начин доказивања испуњености ових захтева (нпр. анализе животног циклуса, сертификати, одговарајуће изјаве произвођача или добављача уз могућност контроле).

Подстицаји за мере које се заснивају на употреби водоника или горива на бази водоника могу се доделити под условом да се у јавном позиву одреде критеријуми којима се обезбеђује да:

1) водоник потиче из извора који обезбеђују значајно смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште у односу на упоредиве фосилне изворе енергије, узимајући у обзир емисије у целом ланцу снабдевања;

2) горива на бази водоника произведена из биомасе користе биомасу која испуњава критеријуме одрживости из става 1. овог члана;

3) се води евиденција о извору и начину производње водоника и горива на бази водоника, ради омогућавања контроле испуњености услова.

Ближи критеријуми у погледу минималног нивоа уштеде емисија гасова са ефектом стаклене баште и начина доказивања испуњености ових критеријума одређују се јавним позивом, узимајући у обзир најбоље доступне методе процене и примере добре праксе.

Члан 6.

Подстицаји за мере које обухватају улагања у опрему, постројења или процесе за хватање угљен-диоксида (CO₂), као и за његово складиштење или коришћење, могу се доделити под условом да, по пуштању у рад, ове мере обезбеде избегавање емисија угљен-диоксида (CO₂) у атмосферу, узимајући у обзир цео ланац од хватања до коначног складиштења или коришћења.

Сматра се да је услов из става 1. овог члана испуњен ако су предмет подстицаја пројекти којима се:

1) хватањем угљен-диоксида (CO₂) обезбеђује трајно складиштење у одговарајућим геолошким формацијама, уз примену мера за спречавање и надзор цурења или

2) угљен-диоксида (CO₂) трајно хемијски или на други одговарајући начин везује у производима или материјалима, тако да се емисија у атмосферу трајно избегава у уобичајеном веку трајања тих производа или материјала.

У јавном позиву за подстицаје из става 1. овог члана одређују се:

1) услови у погледу минималног очекиваног обима избегнутих емисија угљен-диоксида (CO₂);

2) минимални технички и безбедносни захтеви које морају испунити постројења и системи за хватање, транспорт и складиштење или коришћење угљен-диоксида (CO₂);

3) обавезе корисника подстицаја у погледу праћења, извештавања и контроле токова угљен-диоксида (CO₂) током трајања пројекта и након његовог завршетка, у периоду који се утврђује уговором којим се додељују подстицаји.

Министарство може захтевати да корисник подстицаја достави независно стручно мишљење којим се потврђује да ће пројекат, узимајући у обзир цео животни циклус, резултирати у значајном смањењу нето емисија гасова са ефектом стаклене баште.

Члан 7.

Подстицаји не могу бити додељени за улагања у индустријске активности засноване на фосилним горивима.

Изузетно од става 1. овог члана, подстицаји могу бити додељени за улагања у индустријске активности засноване на природном гасу, ако за такве индустријске активности:

1) не постоји технолошки доказана алтернатива коришћењу природног гаса;

2) алтернативе коришћењу природног гаса нису изводљиве услед недовољне доступности или недостатка инфраструктуре или

3) декарбонизација ће се спроводити фазно.

У случају из става 2. овог члана, подносилац захтева за доделу подстицаја је обавезан да приложи веродостојан и детаљан план за фазни престанак коришћења природног гаса до 2040. године.

У случају да су подстицаји додељени у складу са ставом 2. овог члана у циљу декарбонизације индустријске топлоте, капацитети, односно процеси за које су додељени подстицаји морају у тренутку пуштања у рад довести до смањења директних емисија гасова са ефектом стаклене баште од најмање 70% или до смањења потрошње енергије по јединици производа од најмање 40%.

Инвестиције које се у значајној мери заснивају на природном гасу не могу резултирати трајним повећањем укупног производног капацитета корисника подстицаја, осим ако се:

1) повећање капацитета не може избећи због техничких разлога и не прелази 15% у односу на постојећи капацитет и

2) обезбеди да се и поред повећања капацитета оствари смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште или потрошње енергије у обиму из става 4. овог члана.

У јавном позиву за подстицаје из става 2. овог члана одређују се критеријуми за утврђивање да ли се мера у значајној мери заснива на употреби природног гаса, као и начин доказивања испуњености услова из овог члана.

Члан 8.

Подстицаји могу бити додељени за производњу енергије ако се енергија производи:

1) из обновљивих извора;

2) на локацији на којој се одвија индустријска делатност или у индустријском парку где се обавља индустријска делатност, под условом да се индустријски корисник произведеном енергијом снабдева преко ограничене мреже, без транзита кроз јавну мрежу и

3) за индустријске активности на локацији производње у износу од најмање 80% или, у случају да се ради о високо ефикасној когенерацији, да корисник подстицаја у потпуности користи произведену топлоту.

Подстицаји могу бити додељени и за помоћну инфраструктуру за складиштење енергије или преносну инфраструктуру, ако се таква инфраструктура гради у оквиру реализације ширих мера за које су додељени подстицаји у складу са овом уредбом и испуњава услове одређене јавним позивом.

Члан 9.

Подстицаји не могу бити додељени за мере које резултирају у повећању укупних производних капацитета корисника подстицаја, осим у случајевима предвиђеним овом уредбом.

Изузетно од става 1. овог члана, у погледу мера које се не односе на улагања у индустријске активности засноване на природном гасу, подстицаји могу бити додељени уколико се ради о:

1) привременом повећању производног капацитета током прелазног периода пре него што нова инсталација или опрема финансирана из подстицаја постане у потпуности оперативна, а постојећа опрема још увек није у целости стављена ван употребе или

2) ограниченом повећању капацитета које произлази из техничке неопходности и не прелази 15% у односу на стање пре реализације мере финансиране из подстицаја.

Члан 10.

Право да поднесе захтев за доделу подстицаја има обвезник у смислу Закона.

Обвезник може поднети захтев за доделу подстицаја и за мере које имплементирају и са њим повезана лица, под условом да су такве мере искључиво усмерене на смањење емисија обвезника.

Обвезник може поднети захтев за доделу подстицаја и за мере које су обухваћене будућим фазама пројекта који су отпочети пре ступања на снагу ове уредбе.

Радови на имплементацији мера за које се захтева додела подстицаја не смеју започети пре подношења захтева за доделу подстицаја.

Члан 11.

Подстицаји се могу одобрити обвезнику који:

- 1) је поднео уредан и благовремен захтев по јавном позиву;
- 2) спроводи активност у складу са чланом 7. став 1. Закона и овом уредбом;
- 3) испуњава услове прописане овом уредбом и одређене јавним позивом;
- 4) достави потпуну, тачну и проверљиву документацију прописану овом уредбом и одређену јавним позивом;
- 5) испуњава друге услове одређене јавним позивом;
- 6) није у поступку ликвидације;
- 7) није у тешкоћама у смислу прописа који уређују контролу државне помоћи.

Члан 12.

Поступак доделе подстицаја обухвата:

- 1) објављивање јавног позива;
- 2) подношење и административну проверу захтева;
- 3) оцену захтева;
- 4) доношење одлуке о додели подстицаја;
- 5) закључивање уговора.

Члан 13.

Јавни позив расписује Министарство.

Јавни позив из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) врсте активности које се финансирају;

2) услове и критеријуме, укључујући минималне захтеване ефекте финансираних мера и минимални период поврата;

3) висину расположивих средстава;

4) максималан износ подстицаја који може бити додељен за одређену врсту активности;

5) начин утврђивања износа подстицаја који ће бити додељен, укључујући примену максималних интензитета подстицаја утврђених овом уредбом или одређивање максималног износа подстицаја на основу резултата конкурентног поступка доделе подстицаја;

6) рок за подношење захтева;

7) потребну документацију, која нарочито укључује финансијски план за реализацију мера за које се захтева додела подстицаја, попуњен образац о мањку средстава за реализацију мера и финансијски извештај, односно мишљење ревизора, у складу са конкретним условима одређеним у јавном позиву;

8) посебне услове за доделу подстицаја за поједине врсте мера у складу са овом уредбом;

9) рок за реализацију финансираних мера који не може бити дужи од 60 месеци од дана закључења уговора о додели подстицаја;

10) друге елементе од значаја за спровођење конкретног поступка, у складу са овом уредбом.

Јавни позив из става 1. овог члана објављује се на интернет страници Министарства.

Члан 14.

Оцену захтева врши комисија коју образује министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министар).

Оцењивање се врши на основу једног или више следећих критеријума:

1) очекивано смањење емисија CO₂eq, које поред или уместо смањења постојећих, односно емисија из претходног периода може да укључује и емисије које би биле избегнуте имплементацијом мере или мера за које се захтева додела подстицаја (у даљем тексту: индиректне емисије);

2) однос трошкова и ефеката;

3) техничку изводљивост;

4) степен спремности за реализацију;

5) одрживост резултата;

6) да ли је подносилац захтева коме су додељена средства подстицаја по претходном јавном позиву наменски користио та средства, односно уредно испуњавао друге услове под којима су та средства додељена;

7) друге критеријуме одређене јавним позивом.

Индиректне емисије из става 2. тачка 1) овог члана које су везане за производњу електричне енергије се доказују на основу избегнутих емисија обрачунатих на основу енергетског микса Србије.

Члан 15.

Комисија из члана 14. став 1. ове уредбе врши бодовање захтева у складу са критеријумима и мерилима одређеним јавним позивом и сачињава прелиминарну ранг листу захтева.

Прелиминарна ранг листа објављује се на интернет страници Министарства.

На основу коначне ранг листе, Министар доноси одлуку о додели подстицаја.

Одлука из става 3. овог члана се објављује на интернет страници Министарства.

Члан 16.

Подносилац захтева има право да поднесе приговор на прелиминарну ранг листу из члана 15. став 1. ове уредбе у року од 15 дана од дана њеног објављивања.

Комисија из члана 14. став 1. ове уредбе разматра приговоре из става 1. овог члана и доставља Министру предлог коначне ранг листе у року од 15 дана од дана истека рока за подношење приговора.

Члан 17.

Подстицаји се додељују на основу уговора који закључују Министарство и корисник подстицаја.

Уговором из става 1. овог члана се може предвидети обавеза достављања средстава обезбеђења за уредно извршење уговорних обавеза.

Средства обезбеђења из става 2. овог члана могу бити банкарска гаранција, меница, заложно право или друго средство обезбеђења у складу са законом.

Врста и висина средстава обезбеђења из става 2. овог члана утврђују се уговором из става 1. овог члана.

Члан 18.

Током реализације активности, уговорне стране могу закључити анекс уговора из члана 17. став 1. ове уредбе ако измене нису у супротности са Законом и овом уредбом.

Анекс уговора из става 1. овог члана не може довести до повећања износа одобрених средстава подстицаја, осим ако је то одређено јавним позивом.

Члан 19.

Уговор из члана 17. став 1. ове уредбе нарочито садржи:

- 1) износ одобрених средстава подстицаја;
- 2) намену и рок реализације;
- 3) динамику исплате средстава подстицаја;
- 4) обавезе извештавања;
- 5) начин контроле;
- 6) услове раскида;
- 7) уговорне казне за кршење услова под којима је подстицај додељен;
- 8) друга питања од значаја за реализацију.

Министарство може вршити непосредну контролу реализације активности и увид у документацију корисника подстицаја у сваком тренутку током трајања уговора.

Члан 20.

Корисник подстицаја дужан је да средства користи наменски, у складу са уговором из члана 17. став 1. ове уредбе.

Контролу наменског коришћења средстава подстицаја врши Министарство, на основу извештаја и непосредним увидом.

Корисник подстицаја дужан је да доставља периодичне извештаје, у роковима утврђеним уговором из члана 17. став 1. ове уредбе.

У случају раскида или отказа уговора из члана 17. став 1. ове уредбе, Министарство може активирати средство обезбеђења, ако је уговором то предвиђено.

Члан 21.

По завршетку активности, корисник подстицаја доставља завршни извештај који садржи:

- 1) опис реализованих активности;
- 2) финансијски преглед утрошених средстава подстицаја;
- 3) доказе о оствареним ефектима;
- 4) податке о смањењу емисија CO₂eq.

Завршни извештај из става 1. овог члана доставља се најкасније у року за подношење верификованог извештаја у складу са прописима који уређују климатске промене, који се подноси за први наредни порески период након пореског периода у коме су завршене финансиране активности.

Члан 22.

Уколико се утврди да средства подстицаја нису коришћена у складу са уговором из члана 17. став 1. ове уредбе, да су коришћена ненаменски, да финансиране мере нису довеле до смањења емисија CO₂eq које одговара најмање 80% очекиваног смањења или да су прекршени други услови под којима су средства

подстицаја додељена, Министарство раскида уговор уколико је на снази у тренутку када је нека од наведених околности утврђена и захтева повраћај средстава.

Корисник подстицаја дужан је да изврши повраћај средстава у року од осам дана од дана пријема обавештења о раскиду уговора о додели подстицаја, са законском затезном каматом.

Члан 23.

Министарство може на свом сајту учинити доступним обрасце и контролну листу прилога који се користе при подношењу захтева за доделу подстицаја и извештаја о реализацији мера финансираних из подстицаја.

Члан 24.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењиваће се до дана истека десет година од дана ступања на снагу.

05 број 110-5457/2026-2

У Београду, 4. јуна 2026. године

Влада

Председник,

проф. др **Ђуро Мацут**, с.р.